

Kritéria kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů verze 1.0, červenec 2016

Digitální vzdělávací zdroje mohou v praxi nabývat různých podob. Je v podstatě nemožné vytvořit takové požadavky, které by přiléhavě respektovaly charakter všech typů digitálních materiálů a prostředků využitelných ve vzdělávání nebo přímo pro potřeby vzdělávání vytvořených. Níže uvedené požadavky tematicky rozdělené do tří oblastí (autorskoprávní požadavky, technické požadavky a požadavky na odbornou správnost, pedagogiku a didaktiku) popisují konsensus s co nejširším záběrem. V oblasti odborná správnost, pedagogika a didaktika se aplikují pouze ty požadavky, které jsou pro daný typ (druh) zdroje relevantní. V zájmu jednoduchosti a větší srozumitelnosti používáme v textu termín „materiál“ místo „digitální vzdělávací zdroj“.

Autorskoprávní požadavky

1. **Podmínky užití.** Materiál je k dispozici pod veřejnou licenci¹,

která jej povinně umožňuje:

1.1. **sdílet** (rozmnožovat, rozšiřovat, vystavovat a sdělovat v původní podobě).

Doporučuje se, aby veřejná licence dále umožňovala materiál:

1.2. **upravovat** (zasahovat do něj - rozmnožovat, rozšiřovat, vystavovat a sdělovat díla z něj odvozená, tj. materiál podle vlastního uvážení a výukových či učebních záměrů a potřeb měnit, vylepšovat, obohacovat, vytvářet další díla na základě tohoto materiálu a sdílet výsledek²),

1.3. **využívat komerčně** (rozmnožovat, rozšiřovat, vystavovat a sdělovat materiál - případně i z něj odvozená díla - pro výdělečné účely).

Doporučením je zvolit nejznámějšími veřejné licence - Creative Commons. Průvodce pro volbu licence Creative Commons je dostupný na adrese <http://creativecommons.org/choose/?lang=cs>.

Technické požadavky

2. **Online dostupnost na veřejném internetu.** Materiál je veřejně dostupný a to tak, že jeho zobrazení či stažení nevyžaduje od uživatele žádné dodatečné podmínky (uhrazení poplatku, zadávání přístupového jména či hesla, uvádění osobních údajů, registraci atp.).

3. **Metadatové popisky.** Klíčová metadata popisující materiál a jeho využití ve vzdělávání jsou dostupná a jsou zanesena do reputačního systému na Metodickém portálu RVP.CZ³. Do doby vytvoření reputačního systému se tento požadavek neuplatňuje.

¹ Více k veřejným licencím viz např. MYŠKA, Matěj, Radim POLČÁK, Libor KYNCL, Jaromír ŠAVELKA a Iveta SVIRÁKOVÁ. *Veřejné licence v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 189 s. 2.0. ISBN 978-80-210-7193-3. [online] <http://www.muni.cz/research/publications/1203341>

² V případě, že je materiálem software, počítačový program, vzdělávací obsah v LMS atp. a veřejná licence umožňuje materiál upravovat, je zveřejněn i zdrojový kód.

³ Konkrétní struktura metadat a postup indexace bude stanoven v projektu PUČ (NÚV).

4. **Formát (otevřenost a interoperabilita).** Materiál musí být dostupný prostředky, které má potenciální uživatel k dispozici. Materiál je ve formátu používajícím standardy s volně dostupnou specifikací (otevřené standardy) – data musí být ve formátu, který je volně (bezplatně) dostupný nebo do takového formátu převoditelný bezplatně dostupnou aplikací. Jedná se tedy o materiál například v některém z následujících formátů:
- 4.1. **Webová stránka v jazyce HTML 5** – dostupná z běžného internetového prohlížeče, splňuje internetové standardy (World Wide Web Consortium – W3C⁴, vyhláška o přístupnosti 64/2008 Sb.⁵ atp.),
 - 4.2. **OpenDocument (ODF)**, soubory s příponou odt, ods, odp, odg atd.
 - 4.3. **Office Open XML (OOXML)**, soubory s příponou docx, xlsx, pptx atd.
 - 4.4. **PDF (Portable Document Format)**, PDF/A
 - 4.5. **Prostý text**, soubory s příponou txt
 - 4.6. Další doporučené formáty:
 - 4.6.1. JPEG, PNG, GIF, SVG pro obrázky a grafiku
 - 4.6.2. MPEG4, WebM pro video
 - 4.6.3. MP3, FLAC, Ogg Vorbis pro audio
5. **Technické zpracování.** Materiál dodržuje typografická pravidla, naplňuje estetické a grafické požadavky.

Požadavky na odbornou správnost, pedagogiku a didaktiku

6. **Odborná správnost, soulad s kurikulem.**
- 6.1. **Soulad s Ústavou a právními předpisy ČR.** Materiál uplatňuje rovný přístup ke vzdělávání a výchovu k objektivním a tolerantním názorům a splňuje požadavky vyplývající z autorského zákona⁶ a dalších právních předpisů.
 - 6.2. **Odborná správnost a jazyková kultura.** Materiál zpracovává vzdělávací obsah, který je v souladu se stavem poznání v příslušných odborných disciplínách, obsahuje aktuální odkazy na další zdroje, umožňuje aktualizaci, jazyková kultura respektuje pravidla českého pravopisu.
 - 6.3. **Soulad s kurikulárními dokumenty.** Materiál je zaměřen na rozvoj kompetencí, které jsou v souladu s aktuálními závaznými kurikulárními dokumenty.

⁴ World Wide Web Consortium (W3C), <http://www.w3.org/>

⁵ Vyhláška 64/2008 Sb. Vyhláška ze dne 7. února 2008 o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením. Dostupné z <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=66763&nr=64~2F2008&rpp> .

⁶ Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském ve znění pozdějších předpisů.

7. **Didaktické a metodické zpracování.** Použité prvky materiálu (textová, grafická část, strukturní prvky, hypertextové odkazy, videa, zvukové záznamy, animace atd.), jejich kombinace a materiál jako celek odpovídají zamýšlené cílové skupině učících se jedinců, účelu použití a podporují aktivní učení.
 - 7.1. **Přiměřenost zamýšlené cílové skupině.** Materiál odpovídá věku cílové skupiny, jejím zkušenostem, schopnostem a předpokladům.
 - 7.2. **Přizpůsobení didaktické a organizační funkci.** Materiál je přizpůsoben zamýšlenému účelu, např. prezentaci, zprostředkování informací (poznatků, učiva), osvojení poznatků, rozvoji dovedností, formování postojů, ověřování a hodnocení výsledků učení, motivaci, plánování, řízení procesu výuky.
 - 7.3. **Podpora aktivního zapojení cílové skupiny do procesu učení.** Posuzuje se:
 - 7.3.1. **podoba úloh a úkolů** – materiál poskytuje prostor k aktivnímu řešení problémů, např. jednoduché simulace řízené učícím se nebo projektově zaměřené úkoly
 - 7.3.2. **možnost spolupráce a komunikace** – materiál poskytuje prostor ke společnému řešení zadaných úkolů, ke sdílení názorů, publikaci individuálních či skupinových názorů a výstupů a reakcí na ně
 - 7.3.3. **podpora samostatnosti a zájmu o hledání vlastní cesty za poznáním** – materiál umožňuje přístup k dalším zdrojům a komunitám, doplňování a obohacování materiálu
 - 7.3.4. **možnost zpětné vazby** – materiál umožňuje poskytovat hodnotící zpětnou vazbu učícím se a jejich vzájemné hodnocení
 - 7.4. **Možnost individuální diferenciaci.** Materiál vychází vstříc potřebám učícího se jedince s různými vzdělávacími potřebami, s různým znevýhodněním, poruchami učení apod., lze ho přizpůsobit konkrétní osobě.
8. **Uživatelská přívětivost.** S materiálem lze pracovat intuitivně, uživatel se v něm snadno zorientuje a snadno se naučí s ním zacházet.